

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄν κλαῖς γιὰ τὰ δεινὰ τοῦ Ὀρέστη, μάθε:
Ἔτοῦτο τὸ λαγήνι, τὸ σῶμα του κρατεῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἐένε, δῶσ' το, γιὰ τὸ Θεό, στὰ χέρια μου,
ἂν τοῦτο δῶ τὸ σάβανό του ἐγίνη·
δῶσ' το νὰ τ' ἀγκαλιάσω καὶ νὰ κλάψω, νὰ βογκήξω
γιὰ τὴ γενιά μου καὶ γιὰ μὲ πάνω σ' αὐτὴ τὴ στά-
χτη.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δῶσ' το στὰ χέρια της, ὅποια καὶ νὰ 'ναι.
Ἐχθρα δὲν ἔχει πού τὸ ζητᾶ,
μὰ φίλος κοντινὸς ἢ συγγενὴς του θά 'ναι.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἦ θυμητάρι τοῦ πιό μου ἀγαπημένου,
ἀπομεινάρι τοῦ Ὀρέστη, μὲ τίς ἐλπίδες
πού σὲ προβοδοῦσα δὲ σὲ δέχομαι.
Τώρα τὸ τίποτα βαστῶ στὰ χέρια.
Ἦ μορφο σ' ἔβγαλα ἀπ' τὰ σπίτια μας, παιδί μου.
Μακάρι νὰ φευγατιζόμουν πρώτη,
προτοῦ σὲ ξένη γῆ σὲ στείλω νὰ σὲ σώσω,
ἀπὸ τὸ φόνο κλέβοντάς σε μὲ τὰ χέρια μου.
Γιατὶ νεκρὸς θὰ κείτοσουν ἐκείνη τὴν ἡμέρα·
λάκκο κοινὸ θὰ λάχαινες μὲ τὸν πατέρα.

Τώρα μακριά μας καὶ σ' ἄλλη γῆ φευγάτο
σὲ βρῆκε τὸ κακὸ χωρὶς τὴν ἀδερφή σου.
Καὶ τὰ χεράκια μου, τῆς δύστυχης ἐμένα,
μηδὲ σὲ λοῦσαν, μηδὲ σὲ στόλισαν,
μήδε κρατῆσαν στὴ φωτιά τὸ καφερὸ κορμί σου.
Τὰ ξένα χέρια σὲ κηδέψαν, ἄμοιρε,
κι ἤρθες μικρὸς μικρὸς σ' ἓνα λαγήνι.
Ἄλιμονο, τῆς δύστυχης, χαράμι πάνε
τὰ κόπια τὰ γλυκὰ νὰ σ' ἀναστήσω.
Δὲν ἤσουνα τῆς μάνας σπλάχνο παρὰ δικό μου
πιὸ πολὺ κι ἄλλου κανένα μὲς στὸ σπίτι·
ἐμένα παραμάννα σου, ἐμένα κι ἀδερφή σου
ὀλημερούλα ὀληνυχτούλα μ' ἔκραζες.
Τώρα σὲ μιὰν ἡμέρα χαθῆκαν τοῦτα
καὶ πέθαναν μαζί σου. Τ' ἄρπαξες ὅλα,
ὅπως ἢ μπόρα, καὶ πᾶς. Πάει κι ὁ πατέρας·
πέθανα κι ἐγώ. Πᾶς τοῦ χαμοῦ κι ἐσύ.
Γελᾶν οἱ ἐχθροὶ —χτυπιέται ἀπ' τὴ χαρά της
ἢ κακομάννα ἢ μάνα μας πού μοῦ 'στελνες
μηνύματα πολλὰ, κρυφὰ πὼς θὰ φανερωθεῖς
ἐκδικητῆς της. Τὰ πάστρεψε ὅλα
τῆς δυστυχίας ὁ δαίμονας ἐμᾶς τῶν δυό,
πού μοῦ 'φερε δωδὰ σκιὰ καὶ στάχτη
ἀνήμπορη, ἀντὶς τὴ λατρευτὴ μορφή σου.
Ἦ ὦχου μου!
Πικρὸ κορμί, ἄχ κι ἄχ,
πῆρες, ἀλιά μου,

τὸ σκοτεινὸ τὸ τρίστρατο καὶ μ' ἔχασες,
 ψυχὴ μου, μ' ἔχασες, ἀδερφοῦλή μου.
 Πάρε με τώρα σὲ τοῦτο τὸ σπιτάκι σου,
 τὸ τίποτα στὸ τίποτα, νὰ κατοικῶ
 μαζί σου πάντα κάτω. Τ' ἀπάνω
 τὰ μοιράζαμε. Τώρα ποθῶ πεθαίνοντας
 νὰ μὴ σ' ἀφήσω μόνο καὶ στὸν τάφο.
 Θαρρῶ οἱ πεθαμένοι δὲν πενθοῦνε.

ΧΟΡΟΣ

Σὲ γέννησε θνητός, Ἡλέκτρα, σκέψου·
 θνητός ὁ Ὀρέστης. Μὴ στενάζεις τόσο.
 Ὅλοι χρωστᾶμε τὰ πάθη τοῦ θανάτου.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄλιά μου, τί νὰ πῶ; Ἀμήχανα λόγια;
 Δὲν ἀντέχω νὰ κρατήσω τὴ γλώσσα μου πιά.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ποῖος πόνος σὲ κρατεῖ, τί σ' ἐμποδίζει νὰ μιλήσεις;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἐσὺ τὸ λάλο πρόσωπο ἐτοῦτο τῆς Ἡλέκτρας;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἐτοῦτο δῶ πού ἔτσι δὰ κατάντησε.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄλιά σου, δύστυχη, τί μαύρη συφορά.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ὅχι γιὰ μένα, ξένε, θὰ στενάζεις ἔτσι.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄτιμα, σῶμα, ρήμαξες μ' ἄθεο τρόπο.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἐμένα κακομελετᾶς κι ὄχι ἄλλη, ξένε;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ὁχου, π' ἀνύπαντρη καὶ δύσμοιρη μεγάλωσες.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τί με ξετάζεις καὶ στενάζεις, ξένε;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Γιατί δὲν ἤξερα κανένα ἀπ' τὰ δεινά μου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καὶ τί κατάλαβες ἀπ' ὅσα λέμε τώρα;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Μὲς στὰ πολλὰ φαρμάκια σου σ' ἀντίκρισα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Εἶδες τὰ λίγα ἀπ' τὰ πολλὰ τὰ πάθη μου.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Καὶ θὰ γινότανε νὰ δῶ κι ἄλλα χειρότερα;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἄφοῦ συντροφεύω φονιάδες.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ποιὸς καὶ ποιανοῦ; Τί ξεστομίζεις;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τοῦ πατέρα, καὶ τοὺς δουλεύω μὲ τὴ βία.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Καὶ ποιὸς σὲ βάνει στὴν ἀνάγκη;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μάνα τὴ λέν· μάνα δὲν εἶναι ὅμως.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Τί κάνει; Μὲ ντροπὲς ἢ ἀπλώνει χέρια;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μὲ χέρια, μὲ ντροπὲς καὶ μ' ἄλλα τόσα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Κανεὶς δὲν παραστέκεται νὰ μπεῖ στὴ μέση;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Κανεὶς. Ἦταν αὐτὸς ποὺ μοῦ ἔφερες τὴ στάχτη.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Μαύρη, σὲ βλέπω καὶ λυπᾶμαι τόσην ὥρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ὁ μόνος ἄνθρωπος ποὺ μὲ λυπήθηκε ποτέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Γιατὶ εἶμαι ὁ μόνος ποὺ ἤρθα νὰ πονέσω τὰ πάθη σου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Δὲν ἤρθες βέβαια συγγενῆς μας ἀπὸ κάπου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Θὰ σ' τό ἔλεγα, πιστὲς ἂν εἶναι τοῦτες δῶ.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Εἶναι πιστὲς, καὶ μίλα μπιστεμένα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Παράτα τὸ λαγῆνι, νὰ τὰ μάθεις ὅλα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἐένε, μὴ μοῦ τὸ κάνεις τοῦτο, στὸ Θεό σου.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄκου ποῦ σοῦ μιλῶ καὶ δὲ θὰ πέσεις ἔξω.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μή, σὲ ξορκίζω, μὴ μοῦ στερήσεις τ' ἅγιο λείψανό μου.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δὲ σοῦ τ' ἀφήνω.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Δύστυχη πάλι, Ὀρέστη μου,
γιὰ σένα, σὰ μοῦ στερήσουνε καὶ τὴν ταφή σου.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄλλαξε λόγο. Ἄδικα τὸν κλαῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἄδικα κλαίω τὸ νεκρὸ ἀδερφό μου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄπρεπα λόγια λὲς γι' αὐτόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τόσο τοῦ πεθαμένου εἶμαι ἀνάξια;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἀνάξια κανενὸς ἐσὺ. Γιὰ τοῦτο δῶ ξενειάσου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἄφοῦ βαστῶ τοῦ Ὀρέστη μου τὸ σῶμα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δὲν εἶν' τοῦ Ὀρέστη. Εἶναι φκιαχτό, μὲ λόγια.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καὶ ποῦ ἔχει τάφο ἐκεῖνος ὁ ταλαίπωρος;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δὲν ἔχει. Οἱ ζωντανοὶ δὲν ἔχουν τάφο.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τί 'πες, παιδάκι μου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ψέματα δὲ σοῦ λέω.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ζεῖ, ζεῖ ὁ ἄνθρωπός μου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄν εἶμαι ζωντανὸς ἐγώ.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἐσὺ εἶσαι κείνος;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Κοίτα τὸ δαχτυλίδι τοῦ πατέρα μου
καὶ πίστεψε πὼς καθαρὰ μιλάω.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Εὐλογημένη μέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Εὐλογημένη, μάρτυρας κι ἐγώ.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Φωνούλα μου, ἤρθες;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄπ' ἄλλον μὴν τὸ μάθεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καὶ σὲ κρατῶ στὴν ἀγκαλιά μου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἔτσι θὰ μ' ἔχεις πιά γιὰ πάντα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Γυναῖκες τῆς ἀγάπης μου καὶ πατριώτισσές μου,
κοιτᾶτε τὸν Ὀρέστη· μεῖς δόλο πέθανε,
μεῖς δόλο πάλι ζωντανὸς μᾶς ἤρθε.

ΧΟΡΟΣ

Κόρη μου, τὸν κοιτῶ κι ἀπ' τὴν καλοτυχιᾶ
δάκρυ κυλᾷ στὰ μάτια μου χαρᾶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ

ὦ φύτρο, [Στο.
φύτρα κορμιοῦ μονάκριβου,
ἔφτασες πιά
μᾶς βρῆκες, μᾶς ἤρθες, μᾶς εἶδες ποὺ μᾶς λαχτα-
ροῦσες.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἐφτασα πιά. Σώπαινε τώρα καὶ καρτέρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τί τρέχει;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Κάλλιο σιωπῆ· μὴ μᾶς ἀκούσουν μέσα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μά τὴν Ἄρτεμη
τὴν ἀειπάρθενη,
νὰ μὴ σώσω ποτὲ νὰ δειλιάσω
μπρὸς σὲ γυναῖκες σπιτικές,
παραπανίσιο βάρος.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Κοίτα κάτι γυναῖκες πού νιώθουν ἀπὸ πόλεμο·
ἐσὺ πού τὰ δοκίμασες, τὸ ξέρεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἄλιμονο!
Τὸ ξέσκεπο μοῦ δείχνεις, τ' ἀξεδιάλυτο,
τ' ἀξέχαστό μας ριζικό
καὶ τὸ παντοτινό μας.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Κι αὐτὰ τὰ ξέρω· κι ὅταν καιρὸς θὰ ῥθεῖ,
τότε χρωστᾶμε νὰ τὰ θυμηθοῦμε.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ὅ κάθε καιρὸς, Γ' Αντ.
γιὰ νὰ τὸ πῶ τὸ δίκιο,
ὁ κάθε μοῦ πρέπει καιρὸς.
Ἡ γλῶσσα μου λύθηκε τώρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Τὸ βλέπω· μὰ κοίτα λεύτερη νὰ τὴν κρατήσεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καὶ τί νὰ κάνω;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δὲν εἶν' καιρὸς γιὰ λόγια τώρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ποιὸς θὰ μποροῦσε
ν' ἄλλαζε, τώρα πού φάνηκες ἐσύ,
μὲ τὴ σιγὴ τὰ λόγια,
τώρα πού σ' εἶδα
ἀπάντεχα κι ἀνέλπιστα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Μὲ εἶδες ὅταν μ' ἔβαλαν θεοὶ στὸ δρόμο.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Εἶπες χαρὰ
κι ἀπὸ τὴν πρὶν τρανότερη,
ἂν σ' ἀνοιξε θεὸς τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι,
τὸ τάζω θεϊκό.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δὲν πάει νὰ σ' ἐμποδίζω νὰ ξεσπᾶς,
μὰ τὸ φοβᾶμαι πάλι νὰ γονατίζεις στὴ χαρά.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μ' ἀξιώθηκες μὲ τὸν καιρὸ Γ' Επειδὸς
τὸ πολυπόθητο στρατὶ
νὰ πάρεις καὶ νὰ ῥθεῖς,
κι ἔτσι πού μ' εἶδες, τὴν πολύπαθη, μὴ...

ΟΡΕΣΤΗΣ

Μὰ τί ἔναι πάλι;

ΗΛΕΚΤΡΑ

...μὴ μοῦ στερήσεις
τῆ χαρὰ τῶν ὀμματιῶν σου.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἄλλους νὰ δοῦν τὰ μάτια μου, θὰ θύμωνα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ναί; Συμφωνεῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Πῶς νὰ μὴ συμφωνήσω;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καλέ μου, μαντάτο μοῦ ἤρθεν ἀναπάντεχο·
ἄλαλο κράτησα τὸν πόνο μου, ἢ μαύρη·
τ' ἄκουσα καὶ δὲ βόγκηξα.
Μὰ τώρα σὲ κρατῶ. Μὲ ξάφνιασες
μὲ τῆ μυριάκριβη τὴν ὄψη σου
ποῦ ἀκόμα σὲ καιροῦς πικροῦς δὲ θὰ ξεχνοῦσα.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Στὴν πάντα τώρα τὰ παραπανίσια λόγια,
πῶς εἶναι ἡ μάνα μας κακὴ,
πῶς ἄδειασεν ὁ Αἴγιστος τὸ πατρικὸ
τὸ βιός μας, τὸ χύνει καὶ τὸ σπέρνει δῶθε κεῖθε.
Τὴν ὥρα τῆ σωστῆ θὰ ἔταν φραγμὸς τὰ λόγια.

Ὅ,τι ταιριάζει σὲ τούτῃ τῇ στιγμῇ φανέρωσε,
ποῦ νὰ φανερωθοῦμε μεῖς, ποῦ νὰ κρυφτοῦμε,
γιὰ νὰ σφραγίσει ὁ ἐρχομὸς τὰ γέλια τῶν ἐχθρῶν
μας.

Κοίτα νὰ μὴ διαβάσει ἡ μάνα μας
τὸ πρόσωπό σου ποῦ γελᾷ, σὰν μποῦμε μέσα·
τάχα γιὰ τὸ κακὸ ποῦ ψεύτικα μηνύσαμε
ν' ἀναστενάζεις· σὰ βροῦμε στόχο, τότε θὰ ῥθεῖ
καιρὸς γιὰ λεύτερες χαρὲς καὶ γέλια.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ὅπως ἐσὺ τὸ θές, ἔτσι κι ἐγώ, ἀδερφέ μου.
Πῆρα χαρὲς καὶ σ' τις χρωστῶ· μονάχη
δὲν τίς κέρδισα· θ' ἀρνιόμουνα καὶ λίγο
νὰ σὲ πίκραινα ἀκόμη, ἀν ἦτανε πολλὰ
γιὰ νὰ κερδίσω. Δὲ θ' ἄξιζα νὰ πάρω
μερτικὸ στὴ σημερινή μας τύχη.
Ξέρεις ἐδῶ τὰ πράγματα — πῶς ὄχι;
Ἄκουσες πῶς ὁ Αἴγιστος δὲν εἶναι σπίτι·
ἡ μάνα μέσα, καὶ μὴ φοβᾶσαι πῶς θὰ δεῖ
τὸ γέλιο χαρωπὸ στὸ πρόσωπό μου·
τὸ μίσος τὸ παλιὸ τὰ σωθικά μου λιώνει,
κι ἀπ' ὅταν σ' εἶδα, νὰ χύνω δάκρυα
χαρᾶς δὲ σταματάω. Καὶ πῶς νὰ πάψω
ποῦ σὲ μιὰ μέρα μέσα σ' ἀντίκρισα
καὶ ζωντανὸ καὶ πεθαμένο. Ἄπιστευτο,
ποῦ κι ἀν ἀκόμα ἐρχόταν ὁ πατέρας ζωντανός,

θαῦμα δὲ θὰ ἴλεγα πῶς εἶναι, θὰ πιστεῦα στὰ μά-
τια μου.

Ἄφου λοιπὸν αὐτὸ τὸ δρόμο διάλεξες νὰ ῥθειῖς,
τράβα μπροστά, κατὰ τὴν ὄρεξή σου. Μονάχη μου
στὰ δυὸ δὲ θὰ ἀποτύχαινα· ἢ μὲ τιμὴ
θὰ γλίτωνα, ἢ θὰ χανόμουν μὲ τιμὴ.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Σώπαινε τώρα· κάποιον ἀκούω νὰ ῥχεται
ἀπ' τοὺς μέσα.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Περάστε, ξένοι·
ἄλλωστε τέτοια φέρνετε, ποὺ οὔτε θ' ἀρνιόταν
κανεῖς στὸ σπίτι νὰ τὰ πάρει, οὔτε καὶ θὰ χαιρότανε.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Θεότρελοι καὶ χτυπημένοι στὸ μυαλό·
τί; δὲν ψηφᾶτε τὴ ζωὴ σας
ἢ μήπως βγήκατε λειψοὶ στὴ γέννα;
ὄχι μόνο κοντά, μὰ στὴν καρδιά βρισκόσαστε
τοῦ σίφουνα καὶ δὲν τὸ παίρνετε εἶδηση.
Ἄν δὲ στεκόμουν στὸ κατώφλι, μὲ τίς ὄρες
νὰ φυλάω, θὰ ἔχανε μπεῖ στὸ σπίτι πρῶτα
οἱ πράξεις σας κι ὕστερα τὰ κορμιά σας.
Μὰ εἶχα ἐγὼ τὴν ἔγνοια τους.
Ἄφῃστε τίς πολλὰς κουβέντες τώρα,

τὸ θόρυβο τῆς ἄσωστης χαρᾶς σας,
καὶ μπεῖτε μέσα· τέτοιες στιγμὲς ν' ἀργεῖς,
κακό· τὸ τέλος φτάνει.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Πῶς θὰ τὰ βρῶ σὰν ἔμπω μέσα;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Καλά. Φόβος νὰ σὲ γνωρίσουν δὲν ὑπάρχει.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Θὰ ἔφερεις τὸ μαντάτο πῶς ἐπέθανα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Μὲ τοὺς νεκροὺς σ' ἔχουν αὐτοί, νὰ ξέρεις.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Καὶ χαίρονται γι' αὐτά; τί λένε;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Θὰ μάθεις, σὰν τελειώσουμε.
Ἄλλα καλὰ τώρα γι' αὐτούς, καὶ κεῖνα ποὺ δὲν εἶναι.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ποῖος εἶναι αὐτός, καλέ μου; πές μου, γιὰ τὸ Θεό.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Δὲν τὸν γνωρίζεις;